

MDAEP NEWSLETTER

Bản tin

DỰ ÁN KHUYẾN NÔNG ĐỒNG BẰNG SÔNG CỬU LONG

Trường Đại học Cần Thơ, Khu II, Đường 3/2 quận Ninh Kiều, TPCT

Email: mdaep@ctu.edu.vn; Website: <http://www.ctu.edu.vn/institutes/mdaep/extension/index.html>

01 & 02

2007

Thư ngỏ

Thân chào các đồng nghiệp và các bạn!

Trước hết chúng tôi muốn gửi đến các bạn những lời chúc tốt đẹp nhất vào năm 2007.

Năm 2007 là năm cuối của dự án MDAEP. Cùng với các bạn, chúng tôi muốn năm 2007 sẽ là năm thành công nhất từ trước đến nay. Để làm được điều đó chúng tôi phải biết các bạn đang mong đợi chúng tôi điều gì. Chúng tôi muốn nói rằng đây là một dự án có sự tham gia. Đó là lý do tại sao chúng tôi tổ chức các chuyến thăm và thảo luận kế hoạch hoạt động tại trung tâm khuyến nông 13 tỉnh thành đồng bằng sông Cửu Long từ 15 – 31/01/2007.

Chúng tôi hy vọng sẽ gặp các bạn tại Trung tâm Khuyến nông các tỉnh.

Chân thành cảm ơn!

Nico Vromant & Nguyễn Duy Cần
Ban điều phối dự án

PTD tại các điểm dự án

Đánh giá thí nghiệm phòng và trị bệnh E.coli trên heo tại CLB Thới Thuận, xã Thới Thạnh, Cờ Đỏ, TP Cần Thơ

Ngày 16/12/06 thí nghiệm về phòng và điều trị bệnh E.coli trên heo đã được đánh giá tại CLB với sự tham gia của 16 thành viên CLB, CBKN Trạm Cờ Đỏ và TTKN thành phố Cần Thơ, cán bộ dự án và đại diện của chính quyền địa phương.

Thí nghiệm này đã bắt đầu từ tháng 04 năm 2006. Trong quá trình làm thí nghiệm, CLB đã tổ chức 3 lần tập huấn kỹ thuật về phòng và điều trị bệnh E.coli trên heo (29/04/06, 12/05/06, 07/06/06). Những kết quả đạt được: (1) thành viên trong CLB biết cách phòng bệnh như giữ vệ sinh chuồng trại, sát trùng định kỳ được nông dân đặc biệt quan tâm làm tốt, nền chuồng được nâng cấp cao ráo, sạch sẽ và khô thoáng, (2) bà con biết xác định bệnh sớm và điều trị có hiệu quả nên tỷ lệ heo con chết do bệnh E.coli giảm rất nhiều so với trước khi làm thí nghiệm (giảm từ 70-80% xuống còn 10%), thời gian điều trị bệnh được rút ngắn (từ 6-7 ngày xuống còn 3-4 ngày) nhờ phát hiện bệnh sớm, và (3) chi phí chữa bệnh cho heo giảm 30% bởi vì không cần nhờ đến bác sĩ thú y.

Thí nghiệm được đánh giá là thành công và mang lại kết quả tốt cho người chăn nuôi. Tuy nhiên, do giá thị trường không ổn định nên hiện tại CLB không mở rộng quy mô chăn nuôi lớn hơn.

Chia sẻ kinh nghiệm

10 kỹ năng chìa khóa giúp điều hành lập cây vấn đề thành công

Cây vấn đề là công cụ hữu ích giúp nhóm hoặc cộng đồng phân tích và tìm ra nguyên nhân, hậu quả của những khó khăn trở ngại và xác định những trở ngại mấu chốt. Việc điều hành cây vấn đề đòi hỏi người điều hành không chỉ nắm rõ kỹ thuật thực hiện mà phải có kỹ năng điều hành tốt. Trong quá trình thảo luận, quan

sát việc điều hành cây vấn đề của học viên từ các khoá huấn luyện chúng tôi tổng hợp lại một số lưu ý quan trọng khi thực hiện công cụ này.

1. Sắp xếp vị trí ngồi hợp lý để người điều hành có thể quan sát bao quát, mời sự tham gia và quản lý được buổi điều hành.
2. Giải thích rõ phương pháp thực hiện (đưa ra ví dụ đơn giản về nguyên nhân và hậu quả) và mục đích thực hiện cây vấn đề.
3. Sắp xếp các thẻ (vấn đề) để nông dân nhìn thấy dễ dàng chứ không phải để thuận tiện cho người điều hành.
4. Tránh sử dụng câu hỏi đóng, câu hỏi dẫn.
5. Lắng nghe ý kiến người dân và đào sâu thông tin, cùng người dân phân tích rõ các vấn đề.
6. Sự tham gia của người dân khi thảo luận nguyên nhân - hậu quả.
7. Kiểm tra chéo, đảm bảo tính xác thực của thông tin.
8. Người điều hành có thể đưa ra ý kiến, đề nghị nhưng không áp đặt.
9. Xác định những khó khăn trở ngại mấu chốt.
10. Hỏi lại nông dân đã hiểu và có đồng ý với những vấn đề đã phân tích, thảo luận.

Sau cùng chúng tôi muốn nói rằng cây vấn đề là của người dân /nhóm cộng đồng chứ không phải của cán bộ.

Một số yếu tố ảnh hưởng lên tiến trình phổ triển các kết quả thí nghiệm PTĐ.

Mục đích của khuyến nông là đưa các kỹ thuật mới hay các mô hình sản xuất có hiệu quả đến được với nhiều nông dân, đặc biệt là nông dân nghèo và ở các vùng sâu vùng xa giúp họ cải thiện và nâng cao hiệu quả sản xuất. Hoạt động khuyến nông cần chú ý đến một số nhân tố sau để đảm bảo tính hiệu quả của quá trình phổ triển kết quả thí nghiệm.

1. Vai trò của CBKN: CBKN là kênh thông tin nhanh và rộng, họ không chỉ thông tin cho đồng nghiệp ở địa phương mình mà còn đến địa phương khác về những kết quả thí nghiệm, những mô hình mới mà ở địa phương mình có. Họ là nhịp cầu nối kết giữa nông dân ở địa phương

này với địa phương khác thông qua hoạt động tổ chức các chuyến tham quan học tập cho nông dân.

CBKN là kênh phổ triển thông tin nhanh, phạm vi rộng lớn thông qua các hội thảo, các cuộc hội họp trong ngành và giao lưu với bạn bè...

CBKN còn thông tin đến nông dân qua các buổi hội thảo, tập huấn và tài liệu bướm phát cho nông dân. Sự thành công của hoạt động này phụ thuộc vào thái độ của CBKN là có chủ động và tận tâm muốn phổ triển kết quả thí nghiệm ra bên ngoài hay không.

2. Vai trò của nông dân: Nông dân cũng là một kênh thông tin quan trọng nhưng phạm vi phổ triển hẹp. Họ thông tin cho nhau, cho CBKN và các nhà khoa học về những mô hình hay, mới mà ở địa phương họ có thông qua các hoạt động giao tiếp hàng ngày, các buổi hội thảo, tập huấn hay tham quan. Nông dân là người trực tiếp thực hiện thí nghiệm nên kết quả của mô hình được họ chấp nhận thì sẽ được phổ triển ra ngoài nhanh chóng và hiệu quả.

3. Tính phổ triển phụ thuộc vào mô hình thí nghiệm có đáp ứng được phần lớn yêu cầu của nông dân và nó có dễ áp dụng hay không.

4. Yếu tố khách quan từ bên ngoài như sự bất lợi của thời tiết, dịch bệnh và thị trường tiêu thụ sản phẩm cũng là tác nhân quan trọng ảnh hưởng lên tiến trình này.

5. Vai trò của chính quyền địa phương, sự quan tâm lãnh đạo của ngành nông nghiệp và khuyến nông đối với mô hình thí nghiệm, sự giúp đỡ của các tổ chức đoàn thể như Hội Nông dân, Hội Phụ nữ, vv... cũng ảnh hưởng lên tiến trình phổ triển.

6. Giai đoạn tổng kết đánh giá thí nghiệm (bước 3) CBKN chú trọng nhiều đến các tiêu chí thí nghiệm mà thường ít đánh giá phương pháp, cách thực hiện thí nghiệm của nông dân. Kết quả thí nghiệm không đạt các tiêu chí đề ra CBKN cho là đã thất bại nhưng có thể với nông dân là thành công vì họ đã học hoặc áp dụng được cái gì mới từ thí nghiệm của họ. Do đó buổi đánh giá thí nghiệm của CLB hết sức quan trọng và kết quả này có ảnh hưởng đến quyết định phổ triển hay không phổ triển.

7. Đối tượng tham gia thí nghiệm phải có tâm huyết và nhiệt tình. Thí nghiệm cũng không cần nhiều người tham gia nhưng nếu đảm bảo được tính đại diện cho nhu cầu của nhiều nông dân thì nó sẽ được phổ triển ra bên ngoài nhanh chóng.

8. Kênh thông tin báo chí, truyền hình và truyền thanh cũng rất quan trọng vì nó đến được nhiều nơi và nhiều người trong cùng một lúc.

Cách tổ chức tiếp đón một chuyến tham quan học tập cho nông dân của CBKN

Để chuyến tham quan học hỏi của nông dân có chất lượng và thành công đòi hỏi phải có sự kết hợp thật tốt giữa bên tham quan và được tham quan, trong đó vai trò của CBKN vô cùng quan trọng. Ở đây chúng tôi muốn chia sẻ với các bạn những công việc chuẩn bị tiếp đón một đoàn tham quan nông dân của CBKN. (cách tổ chức một chuyến tham quan cho nông dân xem bản tin tháng 10/2006)

1. Trước khi đoàn đến: CBKN phải nắm rõ một số thông tin cần thiết như: số lượng, mục đích và lịch trình của đoàn tham quan và phải báo cáo với chính quyền địa phương sở tại về chuyến tham quan, đặc biệt trường hợp có khách nước ngoài đến tham quan nên xin phép trước. Tiếp đến là lập kế hoạch: Mời khách đến dự (đại diện chính quyền địa phương), chọn nông dân CLB tham gia buổi tiếp đón, chọn điểm tham quan phù hợp theo mục đích và yêu cầu của đoàn tham quan (nên có thêm điểm dự phòng), phân chia sử dụng quỹ thời gian hợp lý. Sau đó họp nông dân được chọn lại thảo luận và phân công nhiệm vụ cụ thể cho từng người.

2. Khi đoàn đến: CBKN giới thiệu chung để làm quen với đoàn khách tham quan và sau đó giới thiệu nông dân trực tiếp làm mô hình để thành viên này báo cáo về thí nghiệm của họ. Nếu có tài liệu bướm về mô hình thì gởi cho đoàn tham quan để họ tham khảo. CBKN dẫn đoàn đi tham quan thực tế mô hình, và điều hành tạo điều kiện thuận lợi nhất cho các nông dân chủ nhà và khách thảo luận được với nhau.

3. Sau khi đoàn về: CBKN và nông dân ngồi lại với nhau để đánh giá buổi tiếp đón của mình và rút kinh nghiệm cho lần sau làm tốt hơn.

Thông tin huấn luyện

Huấn luyện PTD tại Trà Vinh

Từ ngày 06-11/11/2006 nhóm cán bộ dự án MDAEP đã huấn luyện phương pháp khuyến nông có sự tham gia (PTD) cho khoảng 50 CBKN, cán bộ nông nghiệp và các cán bộ phụ trách nhóm cộng đồng tại 2 huyện Châu Thành và Cầu Ngang tỉnh Trà Vinh. Đây là hoạt động hỗ trợ của MDAEP nằm trong hoạt động tư vấn của Viện NCPT ĐBSCL cho Dự án “**Nâng cao đời sống tỉnh Trà Vinh**” nhằm nâng cao năng lực cho cán bộ địa phương tham gia các hoạt động của dự án.

Khóa huấn luyện PTD tiếp theo được tổ chức tại huyện Tiểu Cần và Trà Cú từ ngày 25- 31/12/2006. Mỗi lớp có khoảng 25 học viên là cán bộ và thành viên nhóm cộng đồng. Trong thời gian huấn luyện, học viên được trao đổi và thảo luận các nội dung của PTD. Khóa huấn luyện tập trung vào nội dung xác định khó khăn trở ngại và tìm giải pháp giải quyết khó khăn của cộng đồng. Các học viên được tiếp cận và nắm rõ hơn các công cụ xác định khó khăn của nhóm cộng đồng khi thực hành công cụ động não và cây vấn đề tại nhóm cộng đồng thuộc địa phương họ sinh sống.

Lớp tập huấn “Phổ triển kết quả thí nghiệm PTD”

Từ ngày 22–23/12/2006 lớp tập huấn “**Phổ triển kết quả thí nghiệm PTD**” cho CBKN được tổ chức tại Viện NCPT

ĐBSCL, với sự tham gia của 23 CBKN của 12 tỉnh thành tham dự (tỉnh Trà Vinh không tham gia). Ngày đầu tiên CBKN tập trung thảo luận chia sẻ kinh nghiệm về: (1) những nguyên do thành công và thất bại trong việc phổ triển kết quả thí nghiệm ra bên ngoài, (2) cách tổ chức tốt hơn một chuyến tham quan học tập cho nông dân và (3) cách tổ chức chuẩn bị tiếp đón một đoàn khách quan tham từ nơi khác đến. Các cuộc thảo luận diễn ra sôi nổi trong bầu không khí thân thiện và cởi mở.

CBKN chuẩn bị bài tập cho một cuộc thảo luận sôi nổi sau đó, tại lớp tập huấn “Phổ triển kết quả thí nghiệm PTĐ” ngày 22/12/2006

Ngày làm việc thứ 2 cũng là ngày cuối của lớp tập huấn, CBKN được hướng dẫn thực hành trên máy tính cách thiết kế một tờ bướm hướng dẫn kỹ thuật sản xuất cho nông dân. Họ cũng được chia sẻ những “chiêu” để tờ bướm hấp dẫn người đọc như: viết ít, chữ viết đủ to, từ ngữ dễ hiểu, có nhiều hình ảnh minh họa và hình phài rõ và đẹp.

Lớp “Kỹ năng sử dụng máy tính cơ bản”

Từ ngày 26–28/12/2006, Lớp tập huấn “Kỹ năng sử dụng máy tính cơ bản” được tổ chức tại Viện NCPT ĐBSCL cho 16 nông dân ở 8 CLB mà dự án đã hỗ trợ máy tính từ các tỉnh: Cà Mau, Sóc Trăng, Hậu Giang, Bến Tre, Tiền Giang, Kiên Giang, Vĩnh Long và Long An. Với phần lớn các học viên đây là lần đầu tiên họ tiếp xúc với máy tính nhưng qua ba ngày nỗ lực học hỏi họ đã có thể làm được một số thao tác cơ bản về MS Word như: đánh một đoạn văn bản đơn giản, định dạng đoạn văn bản

đó, chèn các hình ảnh, các kiểu chữ nghệ thuật, các text box và các biểu bảng.

Học viên Trần Công Minh được hướng dẫn tận tình cách sử dụng máy vi tính tại lớp tập huấn “Kỹ năng sử dụng máy tính cơ bản” ngày 27/12/2006.

Thông tin đó đây

Hỗ trợ phí công tác: Tháng 11-12/2006 dự án MDAEP đã trao tiền công tác phí, thông tin liên lạc và chi phí đi lại quý 4/2006 cho 12 trạm khuyến nông đã tham gia vào hoạt động trong dự án với số tiền là 2.620.000đ/trạm, (trạm KN huyện Cao Lãnh, tỉnh Đồng Tháp chưa nhận).

Hỗ trợ máy tính: Ngày 25/12/2006 MDAEP đã trao 3 bộ máy vi tính/máy in cho TTKN tỉnh Bến Tre và một bộ cho CLB Phụ nữ ấp 1 xã Long Cang, Cần Đức, Long An nhằm tạo điều kiện thuận lợi trong hoạt động lồng ghép PTĐ.

Đổi mới ở dự án: Năm 2007, anh Võ Hồng Dũng sẽ là cán bộ đại diện của dự án quản lý các hoạt động có liên quan đến các tỉnh bắc sông Hậu: Vĩnh Long, Đồng Tháp, Trà Vinh, Bến Tre, Tiền Giang và Long An. Anh Nguyễn Văn Nay là cán bộ đại diện ở các tỉnh nam sông Hậu: Cần Thơ, Hậu Giang, Sóc Trăng, Cà Mau, Bạc Liêu, Kiên Giang và An Giang.

Xuất bản tài liệu: MDAEP đã xuất bản tài liệu “PRA – đánh giá nông thôn có sự tham gia của người dân”. Đây là cuốn sách thứ 2 do MDAEP xuất bản sau cuốn “PTĐ - Phát triển kỹ thuật có sự tham gia”. Chúng tôi hy vọng bộ tài liệu này giúp ích cho các bạn.

Thư mời CBKN cộng tác đưa tin cho bản tin dự án

Quý 4 năm 2006, dự án đã xây dựng bản tin “Dự Án Khuyến Nông Đồng Bằng Sông Cửu Long” nhằm chia sẻ thông tin, các hoạt động trong dự án đến các cơ quan Khuyến nông, CBKN và CLB nông dân ở các tỉnh, thành ĐBSCL cũng như đến các cá nhân và đồng nghiệp có quan tâm. Ba bản tin đầu tiên của dự án (bản tin tháng 10, 11 và 12/2006) đã cho thấy tính hữu ích của nó. Trong năm 2007, để cho tin tức của bản tin ngày càng phong phú, hay và hấp dẫn hơn nữa, ban quản lý dự án mong muốn CBKN cùng tham gia đưa tin cho bản tin của dự án. Nếu ở CLB các bạn có những hoạt động, thông tin hay, thú vị liên quan đến PTD có thể chia sẻ được, dự án rất mong muốn các bạn cộng tác đưa tin hoặc những bài viết cho bản tin. Những thông tin, bài viết ..., các bạn có thể gửi về dự án bất cứ lúc nào theo địa chỉ: Dự án MDAEP, Viện NCPT ĐBSCL, Đại học Cần Thơ, khu II, đường 3/2, quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ hoặc theo địa chỉ email : nthchau@ctu.edu.vn.

Chân thành cảm ơn!

Nhóm biên tập